

א) כך לטעמיה דר"ק מונן ועי' בתוס' כאן ד"ה ר"ע וכן וקטורים הארבעי מוה, א) לעיל דף 5; ו"ש, א) נפילה לי כ"ל; ד) [תוספתא רפ"ח, א) לעיל דף סו, ו] נעיל א"ל; 1) [תוספתא פ"ח ה"ג, ח] ומגיה טו; 2) [ג"ל דה"ל, ע] ר"ה ג.

תורה אור השלם

1. דבר אל בני ישראל לאמר איש איש כי ידקה שטמו לקנש או בדרך רחוקה לכתב או לדרתובם ויעשה פסח ל' במדבר ט י וקאיש אשר הוא שדור וברך לא יהיה וחדל לעשות הפסח ונברתה הנפש יהוא מעמיק כי קרבן י לא הקריב במעדרו וטאו ישא האיש יהוא: במדבר ט יג

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה לאי בעי למעבד כו' ומפני הלא נפקא כו' י"ב ע"כ לעיל ס"ט ע"א תוס' ד"ה שומטין וזוקין וכו':

מוסף רש"י

אין שוחטין וזוקין על טמא שרץ. אין שוחטין וזוקין את הפסח על ידו טמא שרץ, ומתה לפסח ע"ה, וכן על גג דיכול לטבול ולאכול לערב, דלכא מ"ד קטיל הכי (ובחיים בב: ועי' לעיל סו. בארובה). ת"ל איש איש כי יהיה טמא, משמע כל טומאה, מדלא כתיב לנפש כרשא, אי איש כי יעב זממ, ש"מ למדרשה צנפניה נפשיה הוא (לעיל סו). אי נמי קרבן ה' וכו'. והכי נזכרת כי קרבן ה' כו'. כי ישן שימשו, ה' כשקרבן ה' לא הקריב בשמי, חטאו ישא (לעיל צ"א).

מוסף תוספות

א. דקאמר ר"א מאסופת העורה ולחין. מוס' שאין. ב. אבל דרך רחוקה חזי לכלל הפחות בסוסים ובפרדות. שס. ג. כהנא דסבירא ליה כו' יוסי... שס.

מי שהיה פרק תשיעי פסחים

צג.

עין משפט נר מצוה

ד א מ"י פ"ו מהל' ק"פ הלכה א: ב ב מ"י שס פ"ה הלכה א: ג א מ"י שס: ד ד מ"י שס הלכה א:

רבינו הגנאל

ודחה רב נחמן ר' עקיבא סבר אין שוחטין וזוקין על טמא שרץ, ודרך רחוקה כטומאת שרץ דמי. ואנא סבירא לי כמאן דאמר שוחטין וזוקין על טמא שרץ, ודרך רחוקה כטמא שרץ דמי, מה טמא שרץ אמ שחטו עליו הורצה, אי מי שהיה בדרך רחוקה אם זרק הורצה, ת"ר אלו שוחטין את השני ובין חובת מצורעין ובעלי גדות והיולדות והשוגגין והאנוסין המזיזין וטמא ומי שהיה בדרך רחוקה, אם כן למה נאמר בדרך רחוקה הלא אנוס הוא וכבר שנה האנוסין, ואמרין לפטור מן הכרת, אליבא דמאן דאמר הורצה, דאי אליבא דמאן דאמר לא הורצה, סוף סוף למה לי למתנייה דאי בעי למעבד לא שבקינן ליה, היינו הני, אלא ש"מ היינו אליבא דמאן דאמר הורצה, אלא בר מעבד הוא יאפו"ה פטורה ורומנת מכתת, ואקשינן מדקתני והובות מכלל שהנשים חייבות בשני, וכי אשה בשני חיבת והנטיא יכול לא יהו עושין את השני אלא טמא נפש כו' ת"ל איש, איש ולא אשה. ושניין הא דתניא שהנשים עושות את השני ר' יהודה ר"י יוסי היא והא דתניא איש ולא אשה רבי שמעון [יהיא] כדאמרן בפרק של מצלה. ת"ר טהור שלא עשה פסח, חייב כרת על הראשון וחייב כרת על השני דברי רבי. מאי טעמא שני רגל בפני עצמו הוא. ר' נתן אומר חייב כרת על הראשון ופטור על השני, קסבר שני תשלומין דראשון הוא, תקוני לראשון לא מתקין. ר' חנניא בן עקיבא אומר אין על הראשון אינו חייב אלא אם לא עשה את השני, כלומר כיון שלא עשה הראשון נסתלק חובת הראשון ונתחייב בשני, ולעולם אינו חייב אלא על השני קסבר שני תקנתא דראשון הוא, ואודו לטעמיהון דתניא גר שנתגייר בין שני פסחים וכן קטן שהגדיל בין שני פסחים חייבין לעשות פסח שני דברי רבי, ר' נתן אומר כל הזקוק לראשון זקוק לשני וכל מי שאינו זקוק לראשון אינו זקוק לשני. ושלשתן מקרא אחד דרשו, והאיש אשר הוא טהור וברך לא היה וחדל לעשות הפסח בראשון ונברת, אי נמי קרבן ה' לא הקריב במעדרו בשני חטאו ישא, והוא כרת

ה"ג בכל הספרים וכן גרסינן בספרי (פר' בהעלותך) מה טמא שאין ספק בידו בו' ומיתני התם אפלוגתא דר"א ור"ע ומיתני ר"ע ר"ה לאיה לדבריו מה טמא שאין ספק בידו לעשות מפני טומאה אף דרך רחוקה שאין ספק בידו לעשות שרחוק כ"כ שאין יכול לבא בשעת שחיטה לעולה או בשעת אכילה לרצ יהודה ומיתני לה רב שש מדקאמר ואינו עושה משמע ללא הורצה לכלל מילי יליף דרך רחוקה מטמא ומשני רב נחמן דר"ע סבר אין שוחטין וזוקין ולכן יליף דרך רחוקה מטמא דתרווייהו חזו בשעת אכילה ולא חזו בשעת שחיטה ולדידה נמי אם זרק לא הורצה אבל אלא סבירא לי שוחטין וזוקין והשתא ליכא למילף ללא הורצה בדרך רחוקה כמו בטמא מת דשאינו טמא מת ללא חזו בשעת אכילה ורב שש סבר נמי שוחטין דאין סבירא שחלוקו זה אלא דסברי דר"ע גמר מטמא מת אע"ג דלא דמי ליה כ"כ ונראה לר"י דלאו מהיקשא יליף דרך רחוקה מטמא אלא במה מזינו דאי מהיקשא מאי קא משני רב נחמן דסבר שוחטין מ"מ נגמר מיתני דאין משיצין על ההיקש וק"ל לר"י דאי לאו היקשא הוא איכא טובא למיפדך: **רבי עקיבא סבר אין שוחטין וזוקין**, מיתנה מנא ליה דהא לעיל (דף 5) אמר דמ"ד אין שוחטין סבר לה כרבי יחזק דאמר טמאי מתים היו שחל כו' וקדריש ציוס ההוא אין יכולים לעשותה לא למחר יכולים ואילו ר"ע דפריך הישן (סוכה ד' כה:) לית ליה דרבי יחזק: **דאי בעי צמיעבד לא שבקינן ליה**, מיתנה הואיל וסבירא ליה להאי תנא שוחטין על טמא שרץ מדקאמר לפטורו מהיכרת משמע מכרת פטור אבל אם זרק הורצה ומ"ד הורצה אסיקנא לעיל (דף 5) דסבר שוחטין וזוקין אם כן טמא דקרא שאינו יכול לאכול זבילה והיכי קאמר התלמודא דלהכי כתיבה דאי בעי למיעבד לא שבקינן ליה כתיבה דלא שבקינן ליה כיון דלא חזו למיכל א ומלפי אכלו נפקא דטומא נמי נפק' לן מהתם כדאמר בפ"ז דזבחים (דף כג.) וי"ל דודאי קרא לא אינטריך להכי אלא פריך משום דקתני למה נאמר טמא לפטורו מהיכרת דמשמע מכרת פטור אבל אי בעי למיעבד מנזי עמיד הלכך פריך הא אי בעי למיעבד לא שבקינן ליה והשתא טמא לא אינטריך למיכתב אלא לאשמעינן דאיש נחמה ואין ציבור נחמין ונראה לר"י דמתניתין דקתני שאלו פטורין מהיכרת ליכא למידק כרב נחמן מדקתני פטורין מכלל דאם זרק הורצה דה"ה אם זרק לא הורצה ואידי דקתני סיפא חייבין תנא רישא פטורין ואתי שפיר דלעיל מיתני ראייה ממתניתין לרב ששת: **א"ל למה נאמר דרך רחוקה בו'**, קשה לרב יהודה דאמר לקמן איחזו דרך רחוקה כל שאין יכול ליעבד בשעת אכילה דרך רחוקה דכתב רחמנא למה לי פשיטא דפטור דהא לא חזי לאכילה ואי משום דיכול ליעבד צסוסים וצפרדים אי"כ לקמן דקתני היה חזן למודיעים ויכול ליעבד צסוסים וצפרדים יכול יהא חייב ת"ל וברך כלל לא היה והמאי אינטריך ההוא קרא הא לא אינטריך למיכתב כלל דרך רחוקה אלא משום היכא דיכול ליעבד צסוסים וצפרדים ואין לומר דס"ד דחייב כרת על מה שהרחיק מעלנו דאם כן מאי פריך למה נאמר טמא דאי בעי למיעבד לא שבקינן ליה הא שפיר קאמר דנאמר לפטורו מכרת דס"ד דליחייב על מה שטימא עצמו ונראה לרשב"א דטמא ודרך רחוקה אינטריך למיכתב דלא נימא כיון דלא חזי בראשון לא ליעבד בשני וסבר כרבי נתן דשני תשלומין דראשון הוא: **לא קשיא הא ר' יוסי**, מיתנה דמוקי הך ברייתא דסבר שוחטין וזוקין על טמא שרץ כו' יוסי ופ' כי"ד לוין (לעיל דף 5) גבי טומאת התהום מסיק דקסבר ר' יוסי אין שוחטין וזוקין כו' וי"ל דהכא לא מוקי לה כו' יוסי אלא צמאי דסבר דשמי מוכה: עולא

מה טמא שיש ספק בידו לעשות. אי לאו דחיייה רחמנא דהא קמן קאי: ואינו עושה. דקא אסר ליה רחמנא לעשות: אף דרך רחוקה **שספק בידו לעשות**. שהיה לו שלוחים לשלח וקאמר רחמנא דאינו עושה דמדמה דחיייה: ר"ע סבר אין שוחטין וזוקין על טמא שרץ. ואע"ג דחזי לאורתא והאי ספק דקאמר ה"ק מה טמא שספק בידו לעשות דחזי למיכל לאורתא ואפילו הכי אין שוחטין וזוקין עליו ואנן ס"ל שוחטין וזוקין הלכך האי נמי דיכול ליעבד בשעת אכילה שוחטין וזוקין עליו: **וזעוני נדום**. שכל אלו טומאה ארוכה: **ועמא**. לנפש: וא"כ. **לאו נאמר** ועמא את השני: **למה נאמר טמא**. בתמיה: **אלא למה נאמר דרך רחוקה**. אי משום דאי בעי למיעבד לא תעבד הא דדרך רחוקה הוא וא"כ שלא ישלח פסחו וכדכ ששת האי תנא לית ליה אלא כרב נחמן סבירא ליה דאמר הורצה דאי כרב ששת אינטריך דרך רחוקה למימר דאי בעי לא ליעבד: **מי מחייבא**. דקתני גדות ויולדות: **יכול לא יסו כו'**. ולא קתני זבות ויולדות: **הא רבי יוסי**. דאמר צפירקין דלעיל (דף 5) נשים בשני שוחטין עליהן בשני עלמין: **הא ר"י ור"ש**. דאמרי רשות: **חייב כרת על הראשון וחייב כרת על השני**. עוב כרת יש על זה ועל זה וזכד גברא לא משכחת לה דתרי קטלי צמד גברא ליכא ואם לענין דאם שגג בשניהן יתחייב שמי חטאות ליכא למימר הכי דכרת דפסח אין חייבין על שגגתו חטאם דתנן בכריתות (דף 3) הפסח והמילה מלות עשה היא ואין חטאת צבה אלא על שגגת כרת של לאו דכתיב (ויקרא ד) אשר לא תעשינה אלא נפקא מינה דאם שגג צב' מהן והזיד צבצירו חייב אי נמי לגר שנתגייר בין שני פסחים: **ופטור על השני** ואם שגג בראשון והזיד בשני פטור: **אף על הראשון**. אם הזיד אינו חייב כרת עד שיזיד אף בשני אבל אם עשה את השני או שגג צו פטור לגמרי דשני תשלומים בראשון ותקנתא דראשון הוא ומודו שלו הוא גמרו של כרת דראשון הלכך בציחה מהן ששגג פטור: **ואודו לטעמיהו**. רבי ורבי נתן: **שהגדיל**. נחמו צו שערות: **חייבין לעשות את השני**. דקסבר רגל בפני בראשון: **הוא וזאת** ליה מיוצא בצינפי נפשיה ואפי' למאן דלא איחזי בראשון: **תשלומין דראשון**. ומאן דלא איחזי בראשון לא מיחייב אשני ומיהו תקוני לראשון מכרת אם הזיד בראשון לא מתקן ליה הלכך חייב כרת על הראשון ואפילו עשה את השני ופטור על השני אם שגג בראשון והזיד בשני דהא לית ליה מיוצא בצינפי נפשיה ובראשון הרי שגג: **תקנתא דראשון**. מכרת דליה דאפילו הזיד בראשון השני פוטרו מן הכרת: **אי נמי קרבן ה' לא הקריב וגו'**. דכי משמש צבצבע לשונות' וזה בלשון אי דרשינן ליה ולא קאי אלעיל מיתנה לפרושי טעמא למילתא קמיימא כמו לשון דהא אלא מילתא אחריתי היא כמו כי יקרא (דברים כ3) כי תכלה לעשר (שם טו) כי תפגע (שמות כג:) קסבר

דרך רחוקה אלא משום היכא דיכול ליעבד צסוסים וצפרדים ואין לומר דס"ד דחייב כרת על מה שהרחיק מעלנו דאם כן מאי פריך למה נאמר טמא דאי בעי למיעבד לא שבקינן ליה הא שפיר קאמר דנאמר לפטורו מכרת דס"ד דליחייב על מה שטימא עצמו ונראה לרשב"א דטמא ודרך רחוקה אינטריך למיכתב דלא נימא כיון דלא חזי בראשון לא ליעבד בשני וסבר כרבי נתן דשני תשלומין דראשון הוא: **לא קשיא הא ר' יוסי**, מיתנה דמוקי הך ברייתא דסבר שוחטין וזוקין על טמא שרץ כו' יוסי ופ' כי"ד לוין (לעיל דף 5) גבי טומאת התהום מסיק דקסבר ר' יוסי אין שוחטין וזוקין כו' וי"ל דהכא לא מוקי לה כו' יוסי אלא צמאי דסבר דשמי מוכה: עולא